

Než se minem

s Augustinem

Možná si, přátelé, vzpomenete, že jsme posledně navštívili severoitalské město Milano a seznámili se s tamním biskupem – svatým Ambrožem. Dnes se setkáme s jeho žákem, který snad svého učitele dokonce zastínil. Je jím svatý Augustin, bez nadsázky nejvýznamnější teolog latinského křesťanského starověku.

Říkám latinského – Augustinovým rodným jazykem totiž byla latina, kterou se tehdy (v polovině 4. století) běžně mluvilo prakticky v celé severní Africe na západ od Libye. Dokonce byla v severní Africe užívána více než ve svém rodišti – v Římě. Jazykem liturgie římské církve totiž v prvních stáletích byla řečtina, jazyk Nového zákona. Severní Afrika však slavila bohoslužby jazykem lidovým, tedy latinsky.

Augustin se narodil roku 354 ve městě jménem Thagaste; dnes byste je našli na mapě Alžírsko pod jménem Souk Ahras. Přešel na svět v době, kdy křesťanství již smělo svobodně působit v Římské říši, nebylo však ještě státním náboženstvím. Augustinovi současníci byli tedy jak křesťané, tak pohané – vyznavači (spíše tedy zvykoví) starých náboženství Řecka a Říma. Bylo tomu tak i v jeho rodině – maminka byla zbožná křesťanka (a najdeme ji v kalendáři jako svatou Moniku), tatínek Patricius byl pohan, pokřtěný kratičce před smrtí.

Augustin tedy nebyl pokřtěn coby dítě, byť byl ve svém mládí přijat mezi katechumeny, a cestu ke křesťanství si musel probojovat – především sám se sebou. Měl každopádně hlavu otevřenou, proto se vrhl do studování a začal si budovat kariéru. Přitom mu nebylo cizí žádné potěšení, které svět nabízel; našel si „damskou společnost“ a stal se otcem, nikoli však manželem.

Ode zdi ke zdi?

Netrvalo ovšem dlouho a Augustin se setkal se zvláštní náboženskou skupinou –

říkáme jí „manichejci“. Tento myšlenkový směr navazoval na staroperské náboženství, které předpokládalo, že o svět zápasí dvě božské síly: dobro a zlo. V důsledku toho vyznavači pohrdali hmotným, stvořeným světem, který pokládali za dílo „zlého boha“. Vypadalo to na první pohled velmi křesťansky a zbožně – ovšem jen na první pohled. Vyznáváme přece víru v Boha stvořitele, který „viděl, že je dobré“ všechno, co vyšlo z jeho rukou. A vyznáváme přece, že se Bůh stal člověkem – skutečným člověkem z masa a kostí, tedy součástí tohoto hmotného světa.

Augustin se však radikálně rozešel se svým předchůzím životem, v němž si světa velmi intenzivně užíval, a začal pohrdat tím, co předtím chválil. Byl to zkrátka člověk velkých zvrátů a životních proměn. Ptáte se, jak to všechno víme? Sám o tom napsal ve svém vlastním životopise známém pod jménem Confessiones neboli „Vyznání“.

Stále však usiloval o úspěch a kariéru. Vydal se tedy do Říma a odtud do Milána, tehdejšího císařského sídelního města. Zde se rozhodl vyslechnout kázání biskupa Ambrože – nikoli pro zájem o křesťanství, nýbrž proto, že Ambrože předcházela pověst skvělého řečníka.

Životní obraty

Následovala však mnohá osobní setkání se svatým Ambrožem a nejedna probdělá noc vnitřního boje. Augustin postupně zjišťuje, že křesťanství nemusí být prostým, lidovým, neintelektuálním náboženstvím, ale i výzvou pro člověka vzdělaného, kultivovaného a přemýšlivého. A především že on sám osobně je zván živým Bohem, kterého později nazve „Věčnou pravdou, Pravdivou láskou a Láskyplnou věčností“. Na Velikonoce roku 387 přijímá v Miláně křest spolu se svým osmnáctiletým synem – k velké radosti své maminky, která ho dlouhá léta provázela modlitbami.

Augustin se vrací do rodné severní Afriky – rozhodnut stravit následující léta života studiem Písma a rozjímáním. Nebylo mu však dopřáno užívat klidu. Po několika letech byl při návštěvě města Hippo Regius téměř donucen přijmout kněžské svěcení v tamní křesťanské komunitě a zkrátka se stal dokonce biskupem. Sloužil pak své nové diecézi bezmála pětadvacet let. Zažil během své služby mnohé dějinné zvraty – otřes pro něj znamenala zpráva o dobytí Říma barbary; ovlivnila i jeho významné dílo „O obci Boží“. Roku 430 umírá v situaci, kdy je město Hippo Regius obleženo germánským kmenem Vandalů. Klasický starověk končí...

Augustin ovšem i jako biskup zůstal plodným autorem a vynikajícím kazatelem. Nejenže jeho dílo ovlivnilo další staletí křesťanského myšlení – příštích devět století prakticky každý autor křesťanského Západu opisuje nebo komentuje sv. Augustina. Ale díky jeho spisům máme alespoň dílčí představy o zaniklé liturgii severoafrické – nedochovaly se žádné liturgické knihy, nemáme přímé prameny.

Z Augustinových spisů víme jen, že to byla liturgie vcelku jednoduchá – např. začátek mše byl velice skromný: biskup přišel do shromáždění Božího lidu, pozdravil jej slovy „Pokořte se“, usel – a začalo první čtení... Dovolte mi ale citovat Augustinova slova k přijímání eucharistie: „Jste-li Kristovým tělem a jeho údy, je to vaše vlastní tajemství, které se nachází na Pánově stole. Je to vaše vlastní tajemství, které přijímáte. Říkáte »amen« tomu, čím jste; vaše odpověď je osobní podpis stvrzující vaši víru. Slyší-li »tělo Kristovo«, odpovídáš »amen«. Buď tedy opravdu údem Kristova těla, ať tvé »amen« zvučí pravdivostí.“

K tomu lze říci jen „amen“.

OTEC ZDENĚK DRŠKA

Foto: Sergey Nivens - Adobe stock

BOŽÍ INFLUENCER

TEXT ZBYNĚK PAVIENSKÝ
KRESBA CZINA

ZPRÁVA O SVATÉM ŽIVOTĚ A SMRTI CARLA ACUTISE SE ROZŠÍŘILA PO CELÉ ITÁLII. POSTUPNĚ SE ZAČALY ZVEDAT HLASY VOLAJÍCÍ PO CARLOVĚ BLAHOŘEČENÍ. BISKUPOVÉ LOMBARDSKÉ DIECÉZE VZALI TUTO VÝZVU VELMI VÁŽNĚ.

15. ÚNORA 2013. ZASEDÁNÍ BISKUPSKÉ KONFERENCE LOMBARDIE.

MNOHO LIDÍ SE ZAČÍNÁ OBRACET S PŘIMLUVAMI NA MLADÉHO CARLA ACUTISE.

U MĚ JE TO TAKY TAK.

JE TO HLAS CELÉ CÍRKVE. DÁME PODNĚT KE SVATÉMU STOLCI K ZAPOČETÍ PROCESU BLAHOŘEČENÍ.

13. KVĚTNA 2013, Vatikán.

KDO SOUHLASÍ S VYDÁNÍM POVOLENÍ K ZAHÁJENÍ BLAHOŘEČENÍ CARLA ACUTISE?

6. DUBNA 2019 BYLY VYZVEDNUTY CARLOVY OSTATKY ZE HRBITOVA V ASSISI.

TEHOŽ DNE BYL POHRBEN V KOSTELE SANTA MARIA MAGGIORE V ASSISI.

TO BUDE ASI PRVNÍ SVATÝ, KTERÝ JE POHRBEN V DŽÍNÁCH A MIKINĚ.

CARLO, PŘIMLOUVEJ SE ZA MĚ.

CARLO, NEJDE MI MATIKA, PROŠÍM, POMOZ MI.

10. ŘÍJNA 2020, BAZILIKA SVATÉHO FRANTIŠKA V ASSISI. KARDINÁL AGOSTINO VALLINI JMÉNEM PAPEŽE FRANTIŠKA BLAHOŘEČIL CARLA ACUTISE.

ŘÍJEN

10

11

12

13

NEBOJ SE, PROTOŽE JEŽÍŠOVÍM VĚLENÍM SE SMRT STALA ŽIVOTEM A NENÍ TŘEBA PŘED NÍ UTÍKAT. MŮŽU POTVRDIT, ŽE NA VĚČNOSTI TĚ ČEKÁ NĚCO NAPROSTO MIMOŘÁDNÉHO.

PAPEŽ FRANTIŠEK, 2018.